

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

Viešoji įstaiga Respublikinė Vilniaus universitetinė
ligoninė
El. p. rvul@rvul.lt

2022-05- Nr.
Į 2022-04-14 Nr. 2R-5.7.-2009

DĖL KONSULTACIJOS

Atsakydami į Jūsų prašymą, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 20 straipsnio 3 dalies 5 punktu, teikiame konsultaciją dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) atliktos korupcijos rizikos analizės 2022-01-27 išvados¹ (toliau – išvada), 2.6. papunktyje Viešajai įstaigai Respublikinei Vilniaus universitetinė ligoninei (toliau – RVUL) pateikto rekomendacinio pobūdžio pasiūlymo: „*Periodiškai tikrinti gydytojų privačių interesų deklaravimo pareigos vykdymą, nustatčius pažeidimus ir trūkumus, imtis priemonių juos šalinti ir kitų korupcijos prevencijos priemonių*“ (toliau – pasiūlymas) galimo įgyvendinimo.

Paaiškiname, kad STT, atlikusi korupcijos rizikos analizę asmens sveikatos priežiūros įstaigose (toliau – ASPĮ), nustatė ir išvadoje nurodė, kad ASPĮ pasitaiko atvejų, kai analizuojamų ASPĮ gydytojai, įvairių asociacijų vadovai, valdybų nariai, mokslininkai, profesoriai ir (ar) padalinių vadovai pacientams daugiausiai skiria to paties gamintojo vieno tiekėjo tiekiamo modelio endoprotezus, su kuriais turi arba turėjo tiesioginių ar netiesioginių finansinių ryšių asmeniškai arba per jiems artimus asmenis, ir ne visada deklaruoja ryšius su tiekėjais ir Asociacijomis, kurių veikla finansuojama iš endoprotezų tiekėjų teikiamos finansinės paramos, o ASPĮ neturi tinkamų sąlygų nustatyti endoprotezų tiekėjų, kurie atstovauja tam tikrus gamintojus, protegavimo ir neigiamų tendencijų ASPĮ formavimosi rizikos ir jos valdyti, ir pateikė pasiūlymą, kaip galima būtų pašalinti arba sumažinti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius RVUL.

Visi odontologai ir farmacijos specialistai, dirbantys asmens sveikatos priežiūros ar vaistinės veiklos licenciją turinčiose biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra

¹ STT 2022-01-27 raštas Nr. 4-01-647, prieiga internete: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act1034>

valstybė ar savivaldybė, yra deklaruojantys asmenys, kuriems nuo 2015 m. kovo 1 d. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas (toliau – Interesų derinimo įstatymas) nustato pareigą deklaruoti privačius interesus,² jiems draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas, jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais ir įpareigoja nusišalinti ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas³. Interesų derinimo įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 p. nustatyta, kad kaip deklaruojantys asmenys laikosi šio įstatymo, kontroliuoja ir prižiūri institucijų ir įstaigų vadovai arba jų įgalioti asmenys.

Pagrindinė institucija, atsakinga už tinkamos privačių interesų deklaravimo, jų deklaravimo kontrolės ir viešųjų bei privačių interesų derinimo praktikos formavimąsi bei metodinės pagalbos šioje srityje teikimą, yra Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, todėl siūlytumėme visų pirma vadovautis šios institucijos rekomendacijomis, skirtomis asmenims, įgaliotiems kontroliuoti deklaravimo procesą⁴.

STT nuomone, pateiktas pasiūlymas ASPĮ galėtų būti įgyvendintas tobulinant duomenų apie ASPĮ gydytojų privačius interesus tvarkymo ir privačių interesų derinimo kontrolės procedūrų ir korupcijos prevencijos veiksmų vidaus reglamentavimą bei vidaus kontrolės veiksmų atlikimo praktiką, todėl rekomenduojame:

1. ASPĮ privačių interesų kontrolės vidaus tvarkoje nustatyti pareigą atsakingam asmeniui periodiškai (pvz., kartą per metus, pusę metų, metų ketvirtį) patikrinti, ar visi ASPĮ gydytojai deklaravo privačius interesus ir pareigą bent 1 kartą per metus pasirinktinai įvertinti dalį gydytojų, kurie atlikdami savo pareigas skiria centralizuotai įsigytus endoprotezus ar kitas medicinos priemones, pateiktų deklaracijų turinį, siekiant nustatyti, ar jie tinkamai deklaravo interesus dėl kurių gali kilti arba kyla interesų konfliktas, t. y. nurodė savo ir jiems artimų asmenų ryšius su ASPĮ viešuosius pirkimus laiminčiais ar laimėjusiais tiekėjais per 3 pastaruosius metus (terminas rekomendacinis, siekiant užtikrinti neformalių susitarimų prevenciją), taip pat ryšius su asociacijomis, kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis. ASPĮ vidaus tvarkoje nustatyti pareigą įstaigoje gavus atitinkamos informacijos ar paaiškėjus konkrečiau darbuotojo galimo interesų konflikto aplinkybėms, atlikti neplanuotus konkrečių darbuotojų privačių interesų deklaravimo

² Interesų derinimo įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 7 punktą

³ Interesų derinimo įstatymo 11 straipsnis

⁴ <https://vtek.lt/privaciu-interesu-deklaravimas/kontroliuojantiems-deklaravimo-procesa/>

patikrinimus. Darbuotojų privačių interesų patikrinimus įtraukti į atitinkamo laikotarpio ASPĮ korupcijos prevencijos veiksmų planus, nustatyti įgyvendinimo rezultato kriterijus, kasmet stebėti ir vertinti jų įgyvendinimą⁵.

2. Privačių interesų vidaus kontrolės veiksmams atlikti suteikti teisę ir sudaryti reikalingas sąlygas atsakingam asmeniui, atliekančiam patikrinimą, gauti visą įstaigos tvarkomą informaciją apie tiekėjus per pastaruosius 3 metus laimėjusius ASPĮ viešuosius pirkimus, gydytojus ir jiems artimus asmenis (darbuotojų registrą, personalo asmens bylas ir pan. kandidatų (darbuotojų) anketas priimant į darbą), taip pat tiesiogiai bendradarbiauti su atitinkamomis gydytojus vienijančiomis organizacijomis dėl papildomos reikalingos informacijos apie jų narius pateikimo.

3. Praktikoje atliekant vidaus kontrolės veiksmus ir siekiant gauti darbuotojų privačių interesų pareigos vykdymo patikrinimui reikalingą papildomą informaciją, kurios įstaiga neturi:

3.1. naudojantis privačių interesų deklaravimo registre (PINREG) atitikties pareigūnams Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos suteiktu papildomu funkcionalumu, peržiūrėti asmens deklaravimo istoriją dėl ASPĮ darbuotojo ir artimų asmenų deklaruotų darboviečių ir einamų pareigų bei kitą deklaruotą informaciją apie darbuotojo ryšius su juridiniais asmenimis;

3.2. naudotis nevyriausybinų organizacijų ir (ar) asociacijų interneto puslapiuose pateikiama informacija apie jose pareigas einančius ASPĮ gydytojus ir jų narius.

4. Atlikus patikrinimus ir nustačius interesų derinimo pažeidimų, teisės aktų nustatyta tvarka perduoti informaciją Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai ir teisės aktų nustatyta tvarka patiems atlikti tyrimą bei taikyti drausminę atsakomybę kaltiems darbuotojams.

5. Patikrinimų metu nustačius sisteminių privačių interesų deklaravimo trūkumų, dėl kurių galima korupcijos rizika, atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą privačių interesų derinimo veiklos srityje, nustatyti konkrečius korupcijos rizikos veiksnius šioje srityje ir numatyti priemones juos šalinti⁶.

Pažymime, kad ši STT konsultacija dėl išvadoje pateikto pasiūlymo įgyvendinimo yra rekomendacinio pobūdžio ir negali būti laikoma oficialiu įstatymų aiškinimu. Vadovaudamasi Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 7 dalies 3 ir 4 punktais ASPĮ gali pasirinkti racionaliausią ir viešojo sektoriaus subjekto veiklos ypatumus geriausiai atitinkantį korupcijos

⁵ Plačiau STT interneto puslapyje: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-prevencijos-planavimo-dokumentai/4930>

⁶ Plačiau STT interneto puslapyje: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-pasireiskimo-tikimybes-nustatymas/7479>

rizikos analizės išvadoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo būdą arba alternatyvius korupcijos rizikos valdymo būdus, arba motyvuotai nesutikti su korupcijos rizikos analizės išvadomis dėl korupcijos rizikos ir (ar) jos veiksnių arba pasiūlymais sumažinti nustatytą korupcijos riziką ir (ar) pašalinti jos veiksnius.

Skaidresnės ir atsparesnės korupcijai įstaigos aplinkos kūrimo gerosios praktikos pavyzdžių galite rasti STT organizuojamos „Skaidrumo akademijos“ interneto puslapyje⁷. Skatiname Jūsų įstaigą prisijungti prie „Skaidrumo akademijos“ veiklos, kurioje didžiausią patirtį sukaupe ir aukščiausią kompetenciją turintys skaidrumo standartų ekspertai dalijasi patirtimi ir patarimais, kaip organizacijoje kurti korupcijai atsparią aplinką.

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Kaziliūnaitė

Almantas Gudonis, tel. 8 706 63 403, mob. (8 691) 97132, el. p. almantas.gudonis@stt.lt

⁷ Prieiga internete: <https://skaidrumoakademija.lt/apie/>